

Vakcinacija?

Vakcinacija je vrsta imunizacije kojom se postiže imunitet (otpornost) prema odgovarajućim mikroorganizmima odnosno bolestima koje oni izazivaju. Cilj vakcinacije je stvaranje imuniteta na određenu bolest. Vakcinacija je jednostavan, bezbijedan i efikasan način zaštite od određenih zaraznih bolesti. Zahvaljujući vakcinaciji, neke zarazne bolesti u svijetu i kod nas su iskorijenjene (velike boginje), ili su postale veoma rijetke (difterija, dječja paraliza). Vakcinacija se uobičajeno provodi kontinuirano tokom cijele godine: prema kalendaru, određenom uzrastu i epidemiološkoj situaciji. Imunizacija stanovništva u BiH je regulisana "Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti".

Šta sadrži vakcina?

Vakcina je medicinsko sredstvo koje sadrži materijal dobijen od mikroorganizama ili njihovih dijelova obrađen na poseban način kojim se uklanja njihova infektivna ali ne i antigena svojstva. Služi u svrhe pobuđivanja imuniteta organizma u koji se unosi. Vakcine sadrže aktivni

sastojak i dodatke. Aktivni sastojak čine inaktivisani ili oslabljeni uzročnici bolesti protiv kojih se vakciniše. Dodaci omogućavaju da aktivni sastojci budu dobro raspoređeni u rastvaraču, štite vakcinu od zagađenja i pomažu organizmu da bolje odgovori na vakcinu stvaranjem antitijela. Vakcine mogu biti monovalentne - protiv samo jedne bolesti i polivalentne - protiv više bolesti.

Koji su načini primjene vakcine?

Vakcine se mogu dati peroralno (na usta) ili parenteralno (u mišić - intramuskularno, pod kožu - subkutano i u kožu - intradermalno). Postoje vakcine koje se daju samo jednom za čitav život i one koje je potrebno dati više puta u toku prve godine života, i one za koje je potrebna revakcinacija do 18. godine. Ono što je veoma bitno jeste da se primi cijeli ciklus potrebnih vakcina u određenim intervalima kako je propisano kalendarom vakcinacije.

Kako vakcina djeluje?

Kada se aplicira vakcina, tijelo odgovara stvaranjem antitijela na mikroorganizme - uzročnike bolesti protiv koje je vakcinisano. Nakon primanja vakcine potrebna je jedna do dvije sedmice da bi vakcina počela da djeluje, neke vrste vakcina se daju više puta u različitim intervalima kako bi se stvorila dugotrajna zaštita.

Postoje li kontraindikacije za vakcinaciju?

Prije primjene vakcine neophodan je pregled nadležnog ljekara i evaluacija zdravstvene

dokumentacije kako bi se utvrdilo da li postoje kontraindikacije za primjenu određene vakcine.

Kontraindikacije mogu biti privremene i trajne

Privremene kontraindikacije:

- akutne bolesti i stanja sa visokom temperaturom
- preosjetljivost na sastojke vakcine

Kontraindikacije na određenu vrstu vakcine

- stanje oslabljenog imuniteta (imunodeficijencija prirodna ili stečena u toku malignih bolesti, terapije antimetabolicima, kortikosteroidima-veće doze, alkilirajućim spojevima ili uslijed zračenja)
- ozbiljna reakcija na prethodnu dozu vakcine
- trudnoća

Trajne kontraindikacije

Trajne kontraindikacije za vakcinaciju protiv određenih zaraznih bolesti, na osnovu nalaza nadležnog ljekara i zahtjeva nadležnog kantonalnog Zavoda za javno zdravstvo, procjenjuje i potvrđuje Komisija za postvakcinalne reakcije i komplikacije u okviru Stručnog savjetodavnog tijela za imunizaciju FBiH. Utvrđena kontraindikacija se upisuje u osnovnu dokumentaciju i o tome izdaje potvrda.

Koje reakcije se mogu javiti nakon vakcinacije?

Svrha vakcinacije jeste da izazove imuni odgovor organizma te su umjerene-lokalne reakcije na određenu vakcinu uobičajena pojava.

Najčešće reakcije koje se javljaju nakon primjene određene vakcine su:

- blago izražen otok i crvenilo na mjestu aplikacije
- bolna osjetljivost
- umjereno povišena tjelesna temperatura
- osip po tijelu
- povećanje okolnih limfnih čvorova

Ozbiljne postvakcinalne reakcije se javljaju vrlo rijetko.

Kako postupiti ukoliko se jave reakcije na vakcinaciju?

Ukoliko se javi bol, otok i crvenilo na mjestu davanja vakcine, konsultovati nadležnog ljekara koji će dati preporuku za uzimanje paracetamola ili ibuprofena. Staviti hladne obloge, voditi računa da odjeća nije preuska i da ne iritira mjesto gdje je data vakcina. **Ukoliko se javi povišena temperatura (38,5°C)**, konsultovati nadležnog ljekara i dati paracetamol ili ibuprofen, provjeriti prostoriju u kojoj dijete ili odrasla osoba boravi, ne pretopljivati dijete, povećati unos tečnosti na usta. Navedeni simptomi obično prolaze za dan-dva. Ukoliko tegobe potraju javiti se nadležnom ljekaru.

Šta se dešava ako se propusti doza vakcine?

Svaka propuštena doza vakcine treba da se nadoknadi u što kraćem optimalnom roku. Nadležni ljekar nakon pregleda i evaluacije zdravstvene dokumentacije daje preporuke za nastavak postupka vakcinacije.

ZAPAMTITE!!!!!!

VAKCINACIJA JE JEDNOSTAVAN I BEZBIJEDAN NAČIN DA SE ZAŠTITITE OD ODREĐENIH ZARAZNIH BOLESTI.

VAKCINACIJA PROTIV ODREĐENIH ZARAZNIH BOLESTI JE OBAVEZNA I REGULISANA "ZAKONOM O ZAŠTITI STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI"

("Službene novine F BiH", br.29/05)

Javna zdravstvena ustanova
Univerzitetski klinički centar Tuzla
Klinika za zarazne bolesti

>>>>VAKCINACIJA<<<<

Osnovne informacije

Info:

Klinika za zarazne bolesti

Telefon:+387 35 303 – 324; 303 – 323; 303 - 321